

— en afgørende Indflydelse under visse Omstændigheder, en Indflydelse, som Forslaget, saaledes som det nu er vedtaget i Folketinget, vil undrage det. Ifølge § 9 have Skoledirektionerne for det første en Valgret. Man tvistes nu om, hvor langt denne Valgret udstrækker sig, om alle tre indstillede skulle være kvalificerede, eller det er nok, at en af dem er det, men denne Valgret have Skoledirektionerne. Dernæst have de en anden Ret, nemlig en Ret til at skønne, om den eller de indstillede Skikkethed og Værdighed. Man strides nu om, hvad dette Udtryk „Skikkethed og Værdighed“ betyder, derom kan der jo være forskellige Meninger. Jeg tror aldeles bestemt, at den Mening, som er udtalt straks efter Lovens Emanation i en Skrivelse fra Hall af 1856, er ubestridelig rigtig, men derved skal jeg ikke dvæle, lige saa lidt som jeg skal komme udførlig ind paa de Fortolkningsspørgsmaal, som det kunde fremkalde. Men hvad der ikke kan bestrides, er, at Loven af 1856 hjemler en Skønsret — den være nu mere eller mindre udstrakt med Hensyn til sin Genstand — for Skoledirektionerne til individuelt og konkret at prøve den eller de indstillede Egnethed og Værdighed til Embedet, en Skønsret, som ikke er indskrænket og ikke kan paastaas at være indskrænket til en Undersøgelse — hvad der er det modsatte af et Skøn — af om visse legale Betingelser ere til Stede, og som heller ikke er bundet til noget som helst i Loven præciseret Hensyn. Det er en efter samtlige Omstændigheder, efter samvittighedsfuldt embedsmæssigt Skøn afgiven Dom om den vedkommendes Egnethed og Skikkethed, en Dom, som Skoledirektionerne ere beføjede til at afgive. Det er denne Ret, som den i Folketinget vedtagne Bestemmelse om Kaldelsen sigter til at udelukke og ganske bestemt udelukker. Beføjelsen for Skoledirektionerne bliver indskrænket til en Prøvelse af, om de paagældende have de legale Betingelser, og til en Ret til at vælge mellem de tre indstillede, som have de legale Betingelser. Det er en aldeles væsentlig Forringelse af den Myndighed, som Skoledirektionerne nu have i Medfør af Loven. Det er denne Forringelse af Tilstanden, som Tinget tidligere har erklæret sig imod, og som Udvalgets Flertal nu atter maa indstille til Tinget, at det vil erklære sig imod. Vi have resigneret i den Henseende paa det, som i alt Fald for de 8 Medlemmer af Udvalgets Flertal staar som meget ønskeligt, og hvis Ønskelighed i Grunden ogsaa efter Udvalgets i denne Samlings

Begyndelse afgivne Betænkning erkendtes af de tre andre Medlemmer af Flertallet, nemlig paa en Forbedring af Stillingen, en Forbedring af Forholdet mellem den kaldende og indstillende Myndighed, en Forbedring af de i mange Henseender — men ikke i denne Henseende — uklare Bestemmelser i Loven af 1856. Det have vi opgivet. Landstinget stillede sig ved 3dje Behandling paa det Standpunkt, at det væsentlig kun krævede Bevarelsen af den Skønsret, som har Hjemmel i den nu gældende Lovgivning. Hele den Forandring, som gjordes ved den Bestemmelse, som blev vedtagen af Landstinget ved 3dje Behandling, gik ikke videre end til at lægge dette Skøn hen paa et tidligere Tidspunkt end det, hvorpaa det kan eller skal udøves efter Loven af 1856, til et Tidspunkt, hvor man ikke behøvede at frygte for, at de irriterende Stridigheder, de, som sætte ondt Blod, ville fremkomme, fordi Skønnet blev udøvet, førend Indstillingen forelaa. Det var Hovedforandringen, som blev gjort, og saa en Forandring, som snarest gik ud paa at indskrænke Skønnets Omraade, fordi der nu blev angivet visse bestemte Hensyn, i Henhold til hvilket Skønnet udøves: Alder, Eksamens karakter og udført Lærergerning. Det var de to eneste Forandringer, der bleve gjorte, og som altsaa i alt væsentligt henholdt sig til og kun klargjorde, hvad Loven af 1856 § 9 statuerer. Dette Standpunkt mener Udvalgets Flertal, at Landstingets Flertal ikke bør fravige, og det kan ikke gaa ind paa eller tilraade at vedtage et Forslag, som berøver Statsmyndighederne og Skoledirektionerne denne Skønsret, som afgjort og uomtvistelig er lagt i deres Haand.

Nu kan man jo sige: Har den da saa megen Betydning? Det er jo blevet oplyst, at den kun er bleven anvendt — det vil sige, at Sagen er bleven forelagt for Ministeriet — i 5 Tilfælde i de mange Aar, Loven har bestaaet. Jeg tror, at dette er et Bevis for, at denne Skønsret er udøvet med stor Lempelighed, maaske med for stor Lempelighed. Det er ikke egentlig et Bevis for, at der ikke har fundet Misbrug Sted ved Indstillingerne, men i det højeste et Bevis for, at der ikke har fundet meget grove Misbrug Sted, saa grove, at Statsmyndighedernes Organer saa sig nødtvungne til at gribe ind. Men Vægten ligger jo ikke derpaa. Vægten ligger paa, hvor mange Tilfælde af Misbrug der er afværget ved, at Skønsretten bestod, hvor mange Tilfælde der ellers vilde være kommet frem, hvis den indstillende Myn-